Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [*JULIANE KOKOTT*] SECINĀJUMI,
sniegti 2016. gada 17. novembrī[1]

**Lieta C-469/15 P**

***FSL Holdings* u.c.**
**pret**

**Eiropas Komisiju**

Apelācija — Konkurence — Aizliegtas vienošanās (LESD 101. pants) — Eiropas banānu tirgus — Dienvideiropas aizliegtā vienošanās par banāniem (Itālija, Grieķija, Portugāle) — Cenu noteikšanas saskaņošana un apmainīšanās ar informāciju saistībā ar cenu — Pierādījumu pieņemamība — Pierādījumu izmantošanas aizliegums — Nejaušs atklājums — Sadarbība ar valsts iestādēm — Pierādījumu nodošana, ko veic valsts iestādes, kas pašas nav konkurences iestādes — Tiesības uz aizstāvību — Tiesību efektīva aizsardzība tiesā — Paziņojums par iecietību — Konkurences ierobežojuma kā mērķa jēdziens

## I – Ievads

1. Vai Eiropas Komisija procedūrā attiecībā uz aizliegtu vienošanos drīkst izmantot pierādījumus, ko tai kā nejaušu atklājumu ir nodevusi valsts nodokļu iestāde? Tāds būtībā ir tiesību jautājums, kurš Tiesai ir jāanalizē šajā apelācijas tiesvedībā.

2. Šis jautājums rodas tādas Dienvideiropas "aizliegtas vienošanās par banāniem" kontekstā, kas tika atklāta pirms dažiem gadiem[2]. Šīs aizliegtās vienošanās dalībnieces bija uzņēmumu grupas *Chiquita* un *Pacific*. Komisija šajā ziņā 2007. gadā no Itālijas Finanšu policijas[3] saņēma informāciju, kas tika izmantota tiesas kriminālprocesā par izvairīšanos no nodokļu nomaksas. It īpaši uz šo informāciju Komisija balstījās vēlāk tās 2011. gada 12. oktobra lēmumā[4], lai konstatētu LESD 101. panta pārkāpumu un piemērotu naudas sodu miljonu apmērā trim *Pacific* grupas sabiedrībām, proti, *FSL Holdings* (*FSL*), uzņēmumam *Léon Van Parys* (*LVP*) un *Pacific Fruit Company Italy SpA* (*PCFI*)[5].

3. Par minēto celtā attiecīgo trīs sabiedrību prasība atcelt tiesību aktu pirmajā instancē tika apmierināta tikai daļēji. Savā 2015. gada 16. jūnija spriedumā[6] Vispārējā tiesa to prasību daļēji noraidīja. Šobrīd *FSL*, *LVP* un *PCFI* turpina īstenot savas tiesību aizsardzības intereses Tiesā kā apelācijas instancē.

1 — Oriģinālvaloda – vācu.

2 — Dažus gadus iepriekš atklāto *Ziemeļeiropas* aizliegto vienošanos par banāniem Tiesa jau analizēja spriedumos, 2015. gada 19. marts, *Dole Food* un *Dole Fresh Fruit Europe*/Komisija (C-286/13 P, EU:C:2015:184) un 2015. gada 24. jūnijs, *Fresh Del Monte Produce*/Komisija un Komisija/*Fresh Del Monte Produce* (C-293/13 P un C-294/13 P, EU:C:2015:416).

3 — *Guardia di Finanza.*

4 — Komisijas 2011. gada 12. oktobra Lēmums C(2011) 7273, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [LESD] 101. pantu (Lieta COMP/39.482 – Eksotiskie augļi (banāni), kopsavilkums – OV 2012, C 64, 10. lpp.), turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums".

5 — Turpmāk tekstā kopā arī sauktas – "apelācijas sūdzības iesniedzējas".

6 — Spriedums, 2015. gada 16. jūnijs, *FSL* u.c./Komisija (T-655/11, EU:T:2015:383); turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums".

4. Iespēja izmantot informāciju un pierādījumus, ko Komisija ir saņēmusi no valsts iestādēm, skar galveno modernizētas aizliegto vienošanos tiesību īstenošanas sistēmas, kas tika ieviesta ar Regulu (EK) Nr. 1/2003[7], elementu. Attiecīgi Tiesas spriedums šajā lietā būs orientieris sadarbībai nākotnē starp iestādēm Savienības un valstu līmenī – gan iestādēm, kas darbojas aizliegto vienošanos jomā, gan citām iestādēm, kas darbojas citās jomās.

5. Turklāt šajā lietā runa ir par dažiem ierastiem jautājumiem saistībā ar paziņojumu par iecietību, tiesību efektīvu aizsardzību tiesā un konkurences ierobežojuma kā mērķa jēdzienu.

## II – Atbilstošās tiesību normas

6. Atbilstošās tiesību normas šajā lietā ir LESD 101. pants un Regula Nr. 1/2003.

7. Regulas Nr. 1/2003 12. pantā ar nosaukumu "Informācijas apmaiņa" ir ietverta šāda tiesību norma:

"1. [LESD 101. un 102. panta] piemērošanai Komisijai un dalībvalstu konkurences iestādēm ir pilnvaras savstarpēji sniegt un izmantot kā pierādījumus jebkādu informāciju par faktu vai tiesību aktiem, tostarp konfidenciālu informāciju.

2. Savstarpēji sniegto informāciju izmanto vienīgi pierādījumos [LESD 101. vai 102. panta] piemērošanai un attiecībā uz priekšmetu, kura dēļ nosūtītāja iestāde to savākusi. Tomēr, ja piemēro valsts konkurences likumus tajā pašā lietā paralēli Kopienas konkurences tiesību aktiem un ja tas neizraisa atšķirīgu rezultātu, informāciju, kas sniegta saskaņā ar šo pantu, arī var izmantot valsts konkurences likumu piemērošanai.

3. Informāciju, kas iegūta saskaņā ar 1. punktu, pierādījumos, lai noteiktu sankcijas attiecībā uz fiziskām personām, var izmantot vienīgi, ja:

— nosūtītājas iestādes tiesību akti paredz līdzīga veida sodus saistībā ar [LESD 101. vai 102. panta] pārkāpumu vai gadījumā, kad nav tādu,

— informācija tika savākta veidā, ka tiek ievērots tāds pats fizisko personu aizstāvības tiesību aizsardzības līmenis kā paredzēts saņēmējas iestādes valsts tiesību normās. Tomēr šajā gadījumā sniegto informāciju nevar izmantot saņēmēja iestāde, lai noteiktu brīvības atņemšanas sodus."

8. Saistībā ar 12. pantu Regulas Nr. 1/2003 preambulas 16. apsvērumā ir ietverti šādi paskaidrojumi:

"Neatkarīgi no jebkādiem valstu noteikumiem par pretējo, [Eiropas Konkurences tīkla] dalībnieku starpā jāatļauj informācijas apmaiņa un šādas informācijas izmantošana kā pierādījumi, pat gadījumos, kad informācija ir konfidenciāla. Šo informāciju var izmantot [LESD 101. un 102. panta] piemērošanai, kā arī paralēlai valstu konkurences tiesību aktu piemērošanai, ja tā saistīta ar to pašu gadījumu un neizraisa atšķirīgu rezultātu. Ja saņēmēja iestāde saņemto informāciju izmanto, lai uzliktu sodu uzņēmumiem, nevajadzētu būt nekādiem citiem informācijas izmantošanas ierobežojumiem, izņemot pienākumu izmantot to mērķim, kura dēļ tā tika apkopota, ar nosacījumu, ka attiecībā uz uzņēmumiem uzliktie sodi ir viena veida visās sistēmās. Aizstāvības tiesības, kas ir uzņēmumiem dažādās sistēmās, var uzskatīt kā pietiekami vienlīdzīgas. Attiecībā uz fiziskām personām uz tām var tomēr attiekties būtiski atšķirīgi sodu veidi dažādās sistēmās. Ja tā ir, tad jānodrošina, ka minēto informāciju var izmantot tikai, ja tā ir bijusi apkopota veidā, kas ievēro tādu pašu fizisko personu aizstāvības tiesību aizsardzības līmeni kāds paredzēts saņēmējas iestādes valsts noteikumos."

7 — Padomes 2002. gada 16. decembra Regula (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), turpmāk tekstā – "Regula Nr. 1/2003".

9. Ir jānorāda arī uz Regulas Nr. 1/2003 28. pantu, kura 1. punkts ir formulēts šādi:

"Neierobežojot 12. un 15. pantu, informāciju, kas savākta atbilstoši 17. līdz 22. pantam, izmanto tikai nolūkā, kādā tā iegūta."

10. Visbeidzot Regulas Nr. 1/2003 31. pantā "Pārskatīšana Eiropas Kopienu Tiesā" ir noteikts:

"Eiropas Kopienu Tiesai ir neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumus, ar kuriem Komisija noteikusi soda naudu vai periodiska soda naudu. Tā var atcelt, samazināt vai palielināt uzlikto soda naudu vai periodiska soda naudu."

## III – Tiesvedības priekšvēsture

11. *Pacific* uzņēmumu grupa tirgo banānus ar preču zīmi "Bonita". Saskaņā ar Vispārējās tiesas konstatēto *Pacific* kopā ar *Chiquita* ir izdarījušas pārkāpumu saistībā ar dalību aizliegtas vienošanās darbībās saskaņā ar LESD 101. pantu Dienvideiropas banānu tirgū, precīzāk, Grieķijā, Itālijā un Portugālē.

### A – *Lietas fakti un administratīvais process*

12. 2007. gada 26. jūlijā Komisija no Itālijas Finanšu policijas saņēma *Pacific* darbinieka tādu personisko piezīmju kopijas, kuras, veicot valsts izmeklēšanu par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, tika iegūtas, pārmeklējot viņa dzīvesvietu un biroju Itālijā [8].

13. Pēc tam Komisija veica turpmākas pārbaudes attiecībā uz banānu importētājiem Itālijā un Spānijā. Turklāt tā nosūtīja informācijas pieprasījumus lietas dalībniekiem uzņēmumiem, klientiem un citiem tirgus dalībniekiem, kuros tā no jauna pieprasīja konkrētu informāciju, kas jau bija iekļauta lietas par Ziemeļeiropas aizliegto vienošanos par banāniem materiālos [9].

14. Pēc paziņojuma par iebildumiem, piekļuves lietas materiāliem nodrošināšanas un lietas dalībnieku uzņēmumu uzklausīšanas Komisija 2011. gada 12. oktobrī pieņēma apstrīdēto lēmumu.

15. Šajā lēmumā Komisija konstatē, ka aizliegtās vienošanās dalībnieki precīzāk apzīmētā laikposmā no 2004. līdz 2005. gadam esot saskaņojuši savas cenu stratēģijas Grieķijā, Itālijā un Portugālē attiecībā uz nākotnē piemērojamām cenām, cenu līmeņiem un cenu izmaiņām un/vai tendencēm un esot apmainījušies ar informāciju par turpmāko rīcību tirgū saistībā ar cenām [10]. Darbības esot daļa no vispārējas sistēmas, kuras mērķis ir noteikt to rīcības pamatnostādnes tirgū un ierobežot individuālo komerciālo rīcību; šādi tie esot centušies sasniegt identisku, pret konkurenci vērstu mērķi un vienotu ekonomisku mērķi, proti, ierobežot vai izkropļot parastu cenu attīstību banānu nozarē Itālijā, Grieķijā un Portugālē un apmainīties ar informāciju šajā jautājumā [11].

8 — Pārsūdzētā sprieduma 7. punkts un apstrīdētā lēmuma preambulas 81. apsvērums.

9 — Par Ziemeļeiropas aizliegto vienošanos par banāniem skat. Komisijas 2008. gada 15. oktobra Lēmumu COM(2008) 5955, galīgā redakcija, par procedūru saskaņā ar [EKL] 81. pantu (Lieta COMP/39.188 – Banāni, kopsavilkums – OV 2009, C 189, 12. lpp.)

10 — Pārsūdzētā sprieduma 22. punkts, kā arī apstrīdētā lēmuma preambulas 94. un 187. apsvērums.

11 — Pārsūdzētā sprieduma 24. punkts un apstrīdētā lēmuma preambulas 209. un 213. apsvērums.

16. Komisijas skatījumā, attiecīgie fakti ir vienošanās LESD 101. panta 1. punkta izpratnē, jo dalībnieki uzņēmumi skaidri esot vienojušies par konkrētu rīcību tirgū, lai apzināti aizstātu konkurences riskus ar praktisku sadarbību starp tiem. Komisija turklāt uzskata, ka, pat ja nebija jāpierāda, ka lietas dalībnieki skaidri bija apstiprinājuši kopīgu plānu, kas esot jāuzskata par nolīgumu, tomēr attiecīgā rīcība vai tās daļas esot bijušas saskaņotas darbības LESD 101. panta 1. punkta izpratnē un saziņa starp lietas dalībniekiem ietekmēja to rīcību, nosakot banānu cenas Dienvideiropā [12].

17. Ņemot vērā to piedalīšanos šajā vienotajā un turpinātajā LESD 101. panta pārkāpumā, Komisija apstrīdētajā lēmumā uzlika *FSL*, *LVP* un *PFCI* kopīgi un solidāri naudas sodu EUR 8,919 miljonu apmērā. Turpretim *Chiquita* uzliekamais naudas sods, piemērojot paziņojumu par iecietību, tika noteikts nulles apmērā [13].

## B – *Tiesvedība pirmajā instancē*

18. Par apstrīdēto lēmumu *FSL*, *LVP* un *PFCI* pirmajā instancē 2011. gada 22. decembrī Vispārējā tiesā kopīgi cēla prasību atcelt tiesību aktu.

19. Savā 2015. gada 16. jūnija spriedumā Vispārējā tiesa daļēji atcēla apstrīdēto lēmumu un samazināja naudas sodu par apmēram vienu ceturtdaļu līdz EUR 6,689 miljoniem, kā arī noteica tiesāšanās izdevumu sadali.

## IV – Tiesvedība Tiesā

20. Ar 2015. gada 4. septembra procesuālo rakstu apelācijas sūdzības iesniedzējas kopā iesniedza šo apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas spriedumu.

21. Apelācijas sūdzības iesniedzējas lūdz:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu, ņemot vērā tādu pierādījumu izmantošanu, kas tika iegūti, pilnīgi neņemot vērā to iegūšanai piemērojamo procedūru, un nepareizo 2002. gada paziņojuma par iecietību piemērošanu, un līdz ar to atzīt apstrīdēto lēmumu kopumā par spēkā neesošu;

— pakārtoti pārsūdzēto spriedumu atcelt daļēji, ciktāl Vispārējā tiesa nav veikusi visaptverošu tām uzliktā naudas soda pārbaudi tiesā, un tādējādi būtiski samazināt naudas sodu, kāds tas ir ticis noteikts pārsūdzētajā spriedumā;

— arī pakārtoti pārsūdzēto spriedumu atcelt daļēji, ciktāl Vispārējā tiesa nav pienācīgi pierādījusi, ka pārkāpuma mērķis vai sekas bija konkurences ierobežošana, un līdz ar to lietu nosūtīt atpakaļ izskatīšanai Vispārējai tiesai, ciktāl Tiesa uzskata, ka tā nav pietiekami informēta, lai atceltu apstrīdēto lēmumu;

— piespriest Komisijai katrā ziņā atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas tām radušies tiesvedībā Tiesā un Vispārējā tiesā.

22. Komisija attiecībā uz tās daļu lūdz:

— noraidīt apelācijas sūdzību un

— piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

12 — Pārsūdzētā sprieduma 23. punkts un apstrīdētā lēmuma preambulas 188. un 195. apsvērums.

13 — Pārsūdzētā sprieduma 32. punkts un apstrīdētā lēmuma 2. pants.

23. Apelācijas sūdzība Tiesā ir izskatīta rakstveida procesā.

## V – Vērtējums

24. *FSL*, *LVP* un *PFCI* savā apelācijas sūdzībā vairs neizvirza visus jautājumus, kas tika iztirzāti tiesvedībā pirmajā instancē. Drīzāk juridiskās debates apelācijas tiesvedībā ir tikai par atsevišķām problēmām. Šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzējas balstās uz četriem apelācijas sūdzības pamatiem, no kuriem pirmais ir saistīts ar Itālijas Finanšu policijas iesniegto pierādījumu izmantojamību (par to tūlīt A sadaļā), otrais ir par paziņojuma par iecietību piemērojamību (par to pēc tam B sadaļā), trešā priekšmets ir tiesību efektīva aizsardzība tiesā saistībā ar naudas sodu (par to tālāk C sadaļā) un ceturtajā runa ir par konkurences ierobežojuma kā mērķa jēdzienu (par to nobeigumā D sadaļā).

### A – *Par Itālijas nodokļu iestāžu nodoto pierādījumu izmantojamību (pirmais apelācijas sūdzības pamats)*

25. Šajā lietā galvenā nozīme ir pirmajam apelācijas sūdzības pamatam, kurā runa ir par Itālijas Finanšu policijas Komisijai nodoto pierādījumu izmantojamību. Apelācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā, Komisija nedrīkstēja *Pacific* darbinieka personiskās piezīmes, kuras, veicot valsts izmeklēšanu par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, bija ieguvusi Itālijas Finanšu policija, pārmeklējot viņa dzīvesvietu, izmantot uz LESD 101. pantu un Regulu Nr. 1/2003 balstītā administratīvajā procesā kā pierādījumus attiecībā uz pārkāpumu saistībā ar dalību aizliegtas vienošanās darbībās.

26. Būtībā apelācijas sūdzības iesniedzējas šajā gadījumā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 66.–99. punktā neesot ņēmusi vērā tiesības uz aizstāvību, kā arī būtiskas procesuālas prasības – it īpaši likumdevēja vērtējumus, kas pausti Regulas Nr. 1/2003 12. panta 2. punktā. Turklāt tās uzskata, ka Vispārējā tiesa esot sagrozījusi pierādījumus.

27. Katram no šiem trim viedokļiem turpinājumā es veltīšu atsevišķu punktu, un turklāt es uzskatu, ka ir lietderīgi apelācijas sūdzības iesniedzēju celtos iebildumus sadalīt pa tēmām un pārbaudīt grozītā secībā.

#### *1) Par apgalvoto pierādījumu izmantošanas aizliegumu*

28. Apelācijas sūdzības iesniedzēju pārmetumu saistībā ar Vispārējās tiesas spriedumu stūrakmens ir arguments, ka Savienības līmenī nevarot tikt pieņemti pierādījumi, kas esot tikuši iegūti, "pilnīgi ignorējot skarto personu pamattiesības", un tādēļ tie nedrīkstot tikt izmantoti.

29. Taču vispirms attiecībā uz apgalvoto pamattiesību neievērošanu ir jānorāda, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas nekur nenorāda sīkāk, kā tieši tas izpaužas šajā lietā – nedz Savienības, nedz valstu līmenī [14]. Tāpēc apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācija šajā ziņā ir pārāk vispārīga un neskaidra, lai to juridiski varētu novērtēt [15].

30. Savukārt attiecībā uz apgalvoto Itālijas Finanšu policijas Komisijai nodoto pierādījumu neizmantojamību ir jānorāda, ka apelācijas sūdzību iesniedzēju minētais dod iespēju sniegt izskaidrojošu argumentāciju par to, ar kādiem nosacījumiem procedūrā attiecībā uz aizliegtu vienošanos ir jāpieņem pierādījumu izmantošanas aizliegums.

14 — Izņemot apgalvoto tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, kuru es atsevišķi analizēšu turpinājumā (šajā ziņā skat. šo secinājumu 52.–63. punktu).

15 — Spriedumi, 2007. gada 11. septembris, *Lindorfer*/Padome (C-227/04 P, EU:C:2007:490, 83. punkts), 2013. gada 18. jūlijs, *Schindler Holding* u.c./Komisija (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 45. punkts) un 2014. gada 11. septembris, *MasterCard* u.c./Komisija (C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 151. punkts).

31. Apsvērumu pamatā būtu jābūt atziņai, ka pārkāpuma saistībā ar dalību aizliegtas vienošanās darbībās esamība var tikt pierādīta ar jebkuru piemērotu pierādījumu. Savienības tiesībās nepastāv vispārējs princips, atbilstoši kuram konkurences iestādes drīkstētu balstīties tikai uz konkrētiem pierādījumiem vai drīkstētu atsaukties tikai uz pierādījumiem, kas iegūti no konkrētiem avotiem.

32. Drīzāk iespējamo pierādījumu attiecībā uz pārkāpuma saistībā ar dalību aizliegtas vienošanās darbībās esamību klāsts ir ļoti plašs. Tā, piemēram, judikatūrā ir atzīts, ka pret konkurenci vērstas rīcības vai vienošanos esamība lielākajā daļā gadījumu ir jāsecina no virknes sakritību un netiešu pierādījumu, kas, kopā ņemti un nepastāvot citam atbilstošam izskaidrojumam, var pierādīt konkurences noteikumu pārkāpumu [16]. Tas tā ir it īpaši tādu aizliegto vienošanos gadījumā, kuras pēc savas būtības bieži ir slepenas un kuru gadījumā dalībnieku dokumentu daudzums parasti ir samazināts līdz minimumam [17].

33. Saistībā ar attiecīgo pierādījumu spēku ir jāpiemēro pierādījumu iesniegšanas princips, un vienīgais atbilstīgais kritērijs iesniegto pierādījumu izvērtēšanai ir to ticamība [18].

34. Tikai izņēmuma gadījumos ir konstatējams pierādījumu izmantošanas aizliegums, kas liedz izmantot atsevišķus pierādījumus, lai pierādītu LESD 101. vai 102. panta pārkāpumus. Šāds aizliegums var balstīties, pirmkārt, uz to, ka pierādījums ir ticis iegūts, pārkāpjot būtiskus procesuālos noteikumus, kuru mērķis ir tiesību subjektu aizsardzība (šajā ziņā skat. tūlīt a) apakšpunktu), un, otrkārt, uz to, ka pierādījums ir jāizmanto prettiesiskam mērķim (par to skatīt tālāk b) apakšpunktu).

### *a) Komisija nav ieguvusi pierādījumus, pārkāpjot būtiskus procesuālos noteikumus*

35. Vispirms apelācijas sūdzības iesniedzējas iebilst, ka Vispārējai tiesai esot bijis jāpārbauda, vai Komisija esot likumīgi ieguvusi valsts tiesas kriminālprocesā par izvairīšanos no nodokļu izmaksas izmantotos pierādījumus.

36. Būtībā par jautājumu, vai valsts iestāžu pierādījumu savākšanas pasākumi un saskaņā ar valsts tiesībām iegūtas informācijas nodošana Komisijai ir likumīga, ir jālemj saskaņā ar valsts tiesībām; turklāt Savienības tiesas kompetencē nav lemt par valsts iestādes pieņemta lēmuma likumību, raugoties no valsts tiesību viedokļa [19]. Uz to Vispārējā tiesa ir norādījusi pilnīgi pamatoti [20].

37. Protams, ka tas nenozīmē, ka Komisija vai Savienības tiesas procedūrā par aizliegtu vienošanos drīkstētu izmantot pierādījumus, kas pilnīgi acīmredzami ir tikuši iegūti, pārkāpjot būtiskus procesuālos noteikumus. Tādi Savienības tiesību pamatprincipi kā it īpaši tiesības uz labu pārvaldību (Pamattiesību hartas 41. panta 1. punkts) un tiesības uz taisnīgu tiesas procesu (Pamattiesību hartas 47. panta 1. punkts) pieprasa, lai Savienības iestādes veic vismaz īsu pārbaudi, ņemot vērā visus tai zināmos atsevišķā gadījuma apstākļus [21].

16 — Spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 57. punkts), 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, 70. punkts) un 2015. gada 17. septembris, *Total Marketing Services*/Komisija (C-634/13 P, EU:C:2015:614, 26. punkts).

17 — Spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 55. punkts) un 2007. gada 25. janvāris, *Sumitomo Metal Industries* un *Nippon Steel*/Komisija (C-403/04 P un C-405/04 P, EU:C:2007:52).

18 — Spriedumi, 2007. gada 25. janvāris, *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 49. un 63. punkts) un 2013. gada 19. decembris, *Siemens* u.c./Komisija (C-239/11 P, C-489/11 P un C-498/11 P, EU:C:2013:866, 128. punkts).

19 — Spriedums, 2007. gada 25. janvāris, *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 62. punkts).

20 — Pārsūdzētā sprieduma 45. punkts.

21 — Šajā ziņā arī 2008. gada 3. septembra spriedums *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija (C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 284. punkts), atbilstoši kuram Savienībā nav pieļaujami pasākumi, kas nav saderīgi ar cilvēktiesību ievērošanu.

38. Tādēļ Komisijai administratīvajā procesā ir jāpārliecinās, ka attiecīgos pierādījumus atbilstoši visām tai pieejamām norādēm valsts iestādes nav ieguvušas nedz prettiesiskā veidā, nedz tie nelikumīgi ir Komisijai tikuši nodoti. Arī tiesai ir jāveic šāda pierādījumu pārbaude, ja pirmās instances tiesvedībā tiek celti attiecīgi iebildumi [22].

39. Šajā lietā Vispārējai tiesai, kā arī iepriekš Komisijai bija pieejami it īpaši divi netieši pierādījumi, kas liecināja par Itālijas Finanšu policijas īstenotās pierādījumu nodošanas Komisijai likumību. Pirmkārt, neviena Itālijas tiesa neaizliedza šos pierādījumus nodot [23]. Otrkārt, strīdīgie valsts tiesas kriminālprocesā par izvairīšanos no nodokļu nomaksas izmantotie pierādījumi tika nodoti Komisijai ar kompetentās Itālijas prokuratūras atļauju [24].

40. Apelācijas sūdzības iesniedzējas nenorāda ne uz ko tādu, kas būtu piemērots, lai apšaubītu šajā ziņā Vispārējās tiesas konstatētā pareizību un šo pierādījumu nodošanas likumību. Apelācijas tiesvedībā tās pat *expressis verbis* norāda, ka neeksistējot neviens Itālijas tiesu spriedums, kurā strīdīgo dokumentu nodošana būtu atzīta par prettiesisku, lai gan tās saskaņā ar tās apgalvojumiem ir centušās "izmantot savas tiesības valsts līmenī".

41. Šādos apstākļos Vispārējai tiesai nevar pārmest, ka tā esot balstījusies uz pierādījumiem, kurus Komisija esot ieguvusi prettiesiskā veidā un kuriem tādēļ būtu piemērojams izmantošanas aizliegums.

### *b) Pierādījumu neizmantošana prettiesiskam mērķim*

42. Apelācijas sūdzības iesniedzēju pārmetums ir formulēts arī tādējādi, ka Itālijas Finanšu policijas nodotie tiesas kriminālprocesā par izvairīšanos no nodokļu izmaksas izmantotie pierādījumi nedrīkstēja tikt izmantoti procedūrā par aizliegtu vienošanos, lai pierādītu LESD 101. panta pārkāpumu.

43. Apelācijas sūdzības iesniedzējas būtībā argumentu balsta uz Regulas Nr. 1/2003 12. panta 2. punktu. Tās vēlas, lai šī tiesību norma tiktu saprasta kā tāda vispārēja principa izpausme, saskaņā ar kuru visiem starp Komisiju un valsts iestādēm nodotajiem pierādījumiem ir jābūt saistītiem ar mērķi. Apelācijas sūdzību iesniedzēju ieskatā, lai pierādītu pret konkurenci vērstu darbību saskaņā ar LESD 101. vai 102. pantu, drīkst nodot tikai pierādījumus, kas ir tikuši arī iegūti šim mērķim.

44. Taču arī šī argumentācija nepārliecina.

45. Regulas Nr. 1/2003 12. pantam ir īpašs mērķis: šai tiesību normai ir jāatvieglo un jāveicina sadarbība starp iestādēm Eiropas Konkurences tīkla ietvaros, tātad starp konkurences iestādēm Savienības un valstu līmenī. Tādēļ 12. pantā *expressis verbis* ir noteikts, ka pierādījumi, ar kuriem ir apmainījušās konkurences iestādes, – attiecīgi ar tajā sīkāk minētajiem nosacījumiem – bez problēmām var tikt izmantoti procedūrā par aizliegtu vienošanos.

22 — Šajā ziņā 2007. gada 25. janvāra spriedums *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 63. punkta pēdējais teikums), atbilstoši kuram ir jāpārbauda, vai valsts tiesa attiecīgo pierādījumu nosūtīšanu Komisijai ir atzinusi par prettiesisku.

23 — Pārsūdzētā sprieduma 80. un 81. punkts.

24 — Pārsūdzētā sprieduma 82.–89. punkts.

46. Taču no minētā nevar izdarīt secinājumu par pretējo, ka *ārpus* Eiropas Konkurences tīkla nebūtu pieļaujama informācijas apmaiņa un pierādījumu nodošana no iestādes iestādei. Šāda sašaurināta izpratne būtu pretrunā dalībvalstu procesuālajai autonomijai. Vienlaicīgi šāda izpratne pārāk ierobežotu iespējas iegūt pierādījumus, ko var izmantot Komisija un valstu konkurences iestādes procedūrā par aizliegtu vienošanos [25]. Galu galā tādējādi tiktu būtiski ierobežots Savienības tiesību pamatmērķis, proti, Eiropas iekšējā tirgus konkurences noteikumu efektīva īstenošana [26].

47. Turpretim apelācijas sūdzību iesniedzēju norādītais Regulas Nr. 1/2003 12. panta 2. punkts nav tādas vispārējas juridiskas atziņas izpausme, atbilstoši kurai procedūrās par aizliegtu vienošanos vienmēr drīkst izmantot tikai pierādījumus, kas jau ir tikuši iegūti iepriekš saistībā ar aizliegto vienošanos tiesību jomas mērķiem. Ir gan tiesa, ka pierādījumus – arī ja tie ir tikuši iegūti pilnīgi likumīgā veidā – nekad nedrīkst izmantot *prettiesiskam mērķim*. Tātad uz pierādījumiem, kas tiek izmantoti prettiesiskam mērķim, šajā ziņā attiecas pierādījumu izmantošanas aizliegums. Taču no minētā neizriet, ka pierādījumus, kas ir tikuši iegūti *ar konkurenci nesaistītā nolūkā* (piemēram, tiesas krimināprocesā par izvairīšanos no nodokļu nomaksas), nekad nedrīkstētu tikt izmantoti *ar konkurenci saistītā nolūkā* (it īpaši saistībā ar procedūru par aizliegtu vienošanos saskaņā ar LESD 101. pantu, kāda tā ir šajā gadījumā). Attiecīgi Savienības tiesas jau ir atzinušas, ka Komisija valsts krimināprocesā izmantotus pierādījumus drīkst izmantot procedūrā par aizliegtu vienošanos [27].

48. Tikai tad, ja likumdevējs – Savienības vai valstu līmenī – *expressis verbis* paredz konkrētu pierādījumu piesaisti mērķim, to atkārtota izmantošana citiem mērķiem, nevis tam, kura labad tie tika iegūti sākotnēji, ir aizliegta. Minētais saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 28. panta 1. punktu it īpaši attiecas uz Komisijas iegūtajiem pierādījumiem tās īstenotajās procedūrās par aizliegtu vienošanos, un līdzīgi secinājumi saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 12. panta 2. punktu ir jāizdara attiecībā uz Eiropas konkurences iestāžu savstarpēji nodotiem pierādījumiem.

49. Taču šādas īpašās tiesību normas un saistībā ar tām pasludināto judikatūru [28] nedrīkst vispārināt tādējādi, ka Eiropas konkurences iestāžu īstenotajās procedūrās attiecībā uz aizliegtu vienošanos nekad nedrīkstētu izmantot citus pierādījumus nekā tos, kuri ir tikuši iegūti īpašiem mērķiem, kas saistīti ar aizliegto vienošanos tiesību jomu. Drīzāk ar Regulas Nr. 1/2003 12. panta 2. punktu un 28. panta 1. punktu ir jāaizsargā uzņēmumi tikai no tā, ka pret tiem vēlāk citās procedūrās, kurās, iespējams, spēkā ir stingrāki procesuālo tiesību standarti, it īpaši konkrētās tiesvedībās, kas veido krimināltiesību kodolu, tiek izmantoti pierādījumi, kurus konkurences iestāde ir ieguvusi procedūrā konkurences jomā – vai pat pašu uzņēmumu brīvprātīgi sniegtās ziņas šādā administratīvajā procesā, piemēram, sniedzot paziņojumu par iecietību.

50. Taču šajā lietā nekas neliecina par to, ka īpaši Itālijas tiesas krimināprocesā par izvairīšanos no nodokļu nomaksas spēkā esošie procesuālie standarti, kuri ir jāievēro Finanšu policijai, būtu zemāki par tiem, kurus Komisija ir piemērojusi procedūrā attiecībā uz aizliegtu vienošanos. Tātad nav konstatējama ar Regulas Nr. 1/2003 12. panta 2. punktu vai 28. panta 1. punktu salīdzināma situācija.

25 — Šo aspektu pareizi ir uzsvērusi arī Vispārējā tiesa (skat. it īpaši pārsūdzētā sprieduma 78. punkta beigu daļu un 79. punktu).

26 — Par konkurences tiesību noteikumu nozīmi attiecībā uz iekšējā tirgus funkcionēšanu skat. spriedumu, 1999. gada 1. jūnijs, *Eco Swiss* (C-126/97, EU:C:1999:269, 36. punkts), kā arī – attiecībā uz tiesību normām pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā – spriedumus, 2011. gada 17. februāris, *TeliaSonera* (C-52/09, EU:C:2011:83, 20. punkts) un 2011. gada 17. novembris, Komisija/Itālija (C-496/09, EU:C:2011:740, 60. punkts). Nepieciešamība efektīvi īstenot LESD 101. un 102. pantu (iepriekš – EKL 81. un 82. pants) nesen tika uzsvērta, piemēram, spriedumos, 2009. gada 11. jūnijs, *X BV* (C-429/07, EU:C:2009:359, 33.–35. punkts), 2010. gada 7. decembris, *VEBIC* (C-439/08, EU:C:2010:739, 59. punkts), 2011. gada 14. jūnijs, *Pfleiderer* (C-360/09, EU:C:2011:389, 19. punkts) un 2013. gada 18. jūnijs, *Schenker* u.c. (C-681/11, EU:C:2013:404, 46. punkts).

27 — Šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas spriedumu, 2004. gada 8. jūlijs, *Dalmine*/Komisija (T-50/00, EU:T:2004:220, 83.–91. punkts), apstiprināts ar Tiesas 2007. gada 25. janvāra spriedumu *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 62. un 63. punkts).

28 — Galvenokārt skat. spriedumus, 1989. gada 17. oktobris, *Dow Benelux*/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, 17. un 18. punkts), 2002. gada 15. oktobris, *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P, EU:C:2002:582, 298.–300. punkts), kuros attiecīgi ir ietverta atsauce uz Regulas Nr. 17 20. pantu. Attiecīgajai tiesību normai šobrīd atbilst Regulas Nr. 1/2003 28. panta 1. punkts.

51. Tāpēc rezumējot nevar pieņemt, ka Itālijas Finanšu policijas Komisijai nodotie pierādījumi šajā gadījumā strīdīgajā procedūrā attiecībā uz aizliegtu vienošanos būtu tikuši izmantoti prettiesiskā veidā, kas varētu attaisnot pieņēmumu par pierādījumu izmantošanas aizliegumu.

### *2) Par apgalvoto tiesību uz aizstāvību pārkāpumu*

52. Vairākās otrā apelācijas sūdzības pamata vietās apelācijas sūdzības iesniedzējas arī apgalvo, ka Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā to tiesības uz aizstāvību. Šiem iebildumiem es tagad pievērsīšos kopsavilkuma veidā.

53. Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējas iebilst, ka tās tikai pēc ilgāka laika esot tikušas informētas par to, ka Itālijas Finanšu policija ir nodevusi pierādījumus Komisijai. Otrkārt, tās protestē, ka Komisija nekad nebūtu uzsākusi procedūru par Dienvideiropas aizliegtu vienošanos par banāniem, ja tai Itālijas Finanšu policija nebūtu nodevusi – savā ziņā kā pamudinājumu turpmākai izmeklēšanai – lietas pamatā esošās *Pacific* darbinieka personiskās piezīmes.

54. Taču nedz viens, nedz otrs apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītais arguments nenorāda uz jebkādu to tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

55. Tiesības uz aizstāvību kā pamattiesības ir vispārējo tiesību principu, kuru ievērošana Tiesai ir jānodrošina, daļa [29]. Tās ir tikušas arī nostiprinātas svarīgā vietā Pamattiesību hartas 41. panta 2. punktā un 48. panta 2. punktā.

56. Taču atšķirībā no tā, kā uzskata apelācijas sūdzības iesniedzējas, tiesības uz aizstāvību nepasargā no tā, ka Komisija vispār ierosina procedūru par iespējamiem LESD 101. vai 102. panta pārkāpumiem un tajā izmanto pierādījumus, kurus tai valsts iestādes ir nodevušas ārpus Eiropas Konkurences tīkla. No tiesībām uz aizstāvību izriet tikai konkrētas procesuālas garantijas, kuras Komisijai ir jāievēro, īstenojot šo procedūru, un, ja tās tiek pārkāptas, tad galīgais lēmums tiek atcelts.

57. Tiesību uz aizstāvību ievērošana it īpaši pieprasa, lai skartajiem uzņēmumiem tiek sniegta iespēja darīt zināmu savu nostāju. Tiem ir jāsniedz iespēja pienācīgi darīt zināmu savu nostāju par Komisijas norādīto faktu esamību un atbilstību, kā arī par dokumentiem, kurus tā ir izmantojusi, lai pamatotu apgalvojumu par pārkāpuma pastāvēšanu [30] (skat. arī Pamattiesību hartas 41. panta 2. punkta a) un b) apakšpunktu).

58. Pilnīgi viennozīmīgi apelācijas sūdzības iesniedzējām šajā lietā ir tikusi nodrošināta iespēja piekļūt Itālijas Finanšu policijas nodotajiem pierādījumiem, kā arī sniegt viedokli par šiem pierādījumiem. Tās tikai iebilst, ka tām šī iespēja esot tikusi dota pārāk vēlu administratīvajā procedūrā.

29 — Spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 64. punkts), 2010. gada 14. septembris, *Akzo Nobel Chemicals* un *Akcros Chemicals*/Komisija (C-550/07 P, EU:C:2010:512, 92. punkts) un 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija (C-110/10 P, EU:C:2011:687, 47. punkts).

30 — Spriedumi, 1979. gada 13. februāris, *Hoffmann-La Roche*/Komisija (85/76, EU:C:1979:36, 11. punkts), 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 66. punkts), 2007. gada 25. janvāris, *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 44. punkts), un 2011. gada 25. oktobris, *Solvay*/Komisija (C-110/10 P, EU:C:2011:687, 48. punkts).

59. Šajā ziņā ir jānorāda, ka administratīvajai procedūrai ir divās stadijas [31], un turklāt piekļuve lietas materiāliem un uzklausīšana būtībā ir jānodrošina tikai pēc iepriekšējās izmeklēšanas beigām, proti, tad, kad Komisija skartajiem uzņēmumiem paziņo par iebildumiem [32]. Agrāka skarto uzņēmumu informēšana varētu pārāk apgrūtināt Komisijas izmeklēšanu, un pastāvētu risks, ka tiek zaudēti pierādījumi [33].

60. Protams, Komisijai, arī veicot iepriekšēju izmeklēšanu, – tātad vēl pirms paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas – ir jānodrošina, lai skarto uzņēmumu tiesības uz aizstāvību netiktu ierobežotas [34].

61. Taču apelācijas sūdzības iesniedzējas nav norādījušas ne uz ko konkrētu, kas liecinātu par to, ka Komisijai šajā gadījumā *FSL*, *LVP* un *PFCI* aizstāvības iespējas nodrošināšanai bija tās nekavējoties – un līdz ar to ilgu laiku pirms paziņojuma par iebildumiem – jāinformē par Itālijas Finanšu policijas nodotajiem pierādījumiem un bija jāuzklausa to iespējamais viedoklis [35]. Vēl jo mazāk apelācijas sūdzības iesniedzējas ir pierādījušas, ka tikai Itālijas Finanšu policijas nodoto pierādījumu izmantošana jau pati par sevi varētu ierobežot tiesības uz aizstāvību. Iebildums, ka to tiesības uz aizstāvību esot "tikušas ierobežotas neatgriezeniskā veidā", ir tikai ļoti vispārīgs apgalvojums, kam netiek sniegts nekāds pamatojums.

62. Galu galā patiesā apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācijas būtība šķiet esam tāda, ka Komisija tai Itālijas Finanšu policijas nodotos pierādījumus pat neesot drīkstējusi izmantot par pamatu procedūrai par aizliegtu vienošanos un turpmākai pašas īstenotajai izmeklēšanai. Taču Komisija tieši šo iespēju saskaņā ar pastāvīgo judikatūru drīkst izmantot jebkurā situācijā [36], un tai ir būtiska nozīme saistībā ar Eiropas iekšējā tirgus konkurences noteikumu efektīvu īstenošanu.

63. Ņemot vērā minēto, Vispārējai tiesai nevar pārmest, ka tā nav ievērojusi tiesības uz aizstāvību [37].

### *3) Par apgalvoto pierādījumu sagrozīšanu Vispārējā tiesā*

64. Visbeidzot apelācijas sūdzības iesniedzējas Vispārējai tiesai saistībā ar šo pirmo apelācijas sūdzības pamatu pārmet pierādījumu sagrozīšanu. Šī sagrozīšana izpaužoties tādējādi, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 67. un 68. punktā izklāstot, ka neesot nozīmes tam, vai Itālijas Finanšu policija divas no četrām strīda pamatā esošajām lapām no *Pacific* darbinieka personiskajām piezīmēm Komisijai ir nodevusi, iespējams, nelikumīgā veidā.

31 — Spriedumi, 2002. gada 15. oktobris, *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P, EU:C:2002:582, 181.–184. punkts), 2006. gada 21. septembris, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*/Komisija (C-105/04 P, EU:C:2006:592, 38. punkts) un 2009. gada 3. septembris, *Prym* un *Prym Consumer*/Komisija (C-534/07 P, EU:C:2009:505, 27. punkts).

32 — Spriedums, 2007. gada 25. janvāris, *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 58. un 59. punkts).

33 — Spriedums, 2007. gada 25. janvāris, *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 60. punkts).

34 — Spriedumi, 1989. gada 21. septembris, *Hoechst*/Komisija (46/87 un 227/88, EU:C:1989:337, 15. punkts), 1989. gada 18. oktobris, *Orkem* /Komisija (374/87, EU:C:1989:387, 33. punkts) un 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 63. punkts).

35 — Šajā pašā nozīmē spriedums, 2007. gada 25. janvāris, *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 61. punkts).

36 — Spriedumi, 1989. gada 17. oktobris, *Dow Benelux*/Komisija (85/87, EU:C:1989:379, 19. punkts) un 2002. gada 15. oktobris, *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P, EU:C:2002:582, 301. punkts); šajā pašā nozīmē – pretējā gadījumā – spriedumi, 1992. gada 16. jūlijs, *Asociación Española de Banca Privada* u.c. (C-67/91, EU:C:1992:330, 42. un 43. punkts) un 1994. gada 19. maijs, *SEP*/Komisija (C-36/92 P, EU:C:1994:205, 29. punkts).

37 — Šajā pašā nozīmē Vispārējās tiesas spriedums, 2004. gada 8. jūlijs, *Dalmine*/Komisija (T-50/00, EU:T:2004:220, 83.–91. punkts), apstiprināts ar Tiesas 2007. gada 25. janvāra spriedumu *Dalmine*/Komisija (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 62. un 63. punkts).

65. Šajā ziņā ir jānorāda, ka sagrozīšana ir notikusi tikai tad, ja, neprasot iesniegt jaunus pierādījumus, jau iesniegto pierādījumu vērtējums ir acīmredzami kļūdains [38]. Apelācijas sūdzības iesniedzējām turklāt ir precīzi jānorāda, kurus apstākļus Vispārējā tiesa ir sagrozījusi, un jāpierāda kļūdas analīzē, kuru dēļ Vispārējā tiesa savā vērtējumā šos apstākļus ir sagrozījusi [39].

66. Šajā gadījumā apelācijas sūdzības iesniedzējas nekādi nenorāda, tieši kurus pierādījumus Vispārējā tiesa ir sagrozījusi. Tās aprobežojas ar vispārīgu apgalvojumu, ka Vispārējā tiesa esot "sagrozījusi pierādījumu skaidro nozīmi". Nevienā pārsūdzētā sprieduma 67. un 68. punktā nav arī atrodams apelācijas sūdzību iesniedzēju uzsvērtais formulējums, ka neesot nozīmes tam, vai strīda pamatā esošās divas lapas no *Pacific* darbinieka personiskajām piezīmēm Komisijai esot tikušas nodotas nelikumīgā veidā.

67. Ir tiesa, ka Vispārējā tiesa konstatēja, ka divas lapas no *Pacific* darbinieka piezīmēm "skatāmās lietas materiālos esot iekļautas neatkarīgi no jautājuma par *Guardia di Finanza* nosūtīto dokumentu pieņemamību" [40]. Taču ar šo apgalvojumu Vispārējā tiesa ir tikai norādījusi uz apstākli, ka Komisija tās pašas divas lapas atrada, pašai pārmeklējot *Pacific* uzņēmuma telpas Itālijā. Pierādījumu sagrozīšana šajā ziņā, pārbaudot apelācijas sūdzību iesniedzēju argumentāciju pat ļoti labvēlīgā gaismā, nevar tikt konstatēta.

68. Galu galā Vispārējā tiesa ar savu argumentāciju pārsūdzētā sprieduma 67. un 68. punktā tikai veic faktu juridisku kvalifikāciju: tā vērtē (trūkstošo) cēloņsakarību starp iespējamu procesuālu kļūdu, Itālijas Finanšu policijai nododot Komisijai konkrētus pierādījumus, un turpmāko procesa norisi. Tam nav nekāda sakara ar pierādījumu sagrozīšanu.

### *4) Starpsecinājumi*

69. Līdz ar to rezumējot pirmais apelācijas sūdzības pamats kopumā nav pamatots.

## B – *Par paziņojuma par iecietību piemērošanu un šajā ziņā iegūto pierādījumu izmantojamību (otrais apelācijas sūdzības pamats)*

70. Savā otrajā apelācijas sūdzības pamatā apelācijas sūdzības iesniedzējas būtībā norāda, ka *Chiquita* administratīvajā procesā sniegtās ziņas nevarēja izmantot kā pierādījumus pārkāpuma saistībā ar dalību aizliegtas vienošanās darbībās esamībai. Tas tādēļ, ka *Chiquita* minētās ziņas esot sniegusi, tikai atrodoties pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda iesniedzējas statusā. Taču, apelācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā, pieteikuma par atbrīvojumu no naudas sodas iesniedzējas statuss *Chiquita* bija piemērojams tikai saistībā ar *Ziemeļeiropas* aizliegto vienošanos par banāniem, nevis saistībā ar šajā gadījumā strīdīgo *Dienvideiropas* aizliegto vienošanos par banāniem. To Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā. Nebūdama pieteikuma par atbrīvojumu no naudas sodas iesniedzēja, *Chiquita*, apelācijas sūdzības iesniedzēju ieskatā, iespējams, nebūtu sniegusi pret to izmantojamas ziņas.

38 — Spriedumi, 2007. gada 18. janvāris, *PKK* un *KNK*/Padome (C-229/05 P, EU:C:2007:32, 37. punkts), 2007. gada 22. novembris, *Sniace* /Komisija (C-260/05 P, EU:C:2007:700, 37. punkts), 2010. gada 17. jūnijs, *Lafarge*/Komisija (C-413/08 P, EU:C:2010:346, 17. punkts) un 2013. gada 4. jūlijs, Komisija/*Aalberts Industries* u.c. (C-287/11 P, EU:C:2013:445, 51. punkts).

39 — Spriedumi, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 50. un 159. punkts), 2010. gada 17. jūnijs, *Lafarge*/Komisija (C-413/08 P, EU:C:2010:346, 16. punkts) un 2016. gada 8. marts, Grieķija/Komisija (C-431/14 P, EU:C:2016:145, 32. punkts).

40 — Pārsūdzētā sprieduma 68. punkts.

71. Apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācijas centrālais jautājums saistībā ar šo otro apelācijas sūdzības pamatu ir to apgalvojums, ka *Chiquita* attiecībā uz Dienvideiropas aizliegto vienošanos par banāniem neesot sadarbojusies ar Komisiju pietiekami, lai iegūtu pieteikuma par atbrīvojumu no naudas sodas iesniedzējas statusu [41].

### *1) Pieņemamība*

72. Vispirms ir jāanalizē šī apelācijas sūdzības pamata pieņemamība.

73. No vienas puses, pretēji Komisijas viedoklim, nevar argumentēt, ka runa ir par pilnīgi jaunu iebildumu. Pirmās instances tiesvedībā viennozīmīgi priekšplānā bija cits jautājums, proti, vai Komisija ir nepareizi izmantojusi tās rīcības brīvību un ir prettiesiski ietekmējusi *Chiquita*. Taču kā nekā Vispārējā tiesa jau pārsūdzētajā spriedumā īsi norāda uz pastāvīgas un ātras sadarbības visā procedūras gaitā prasību kā pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda iesniedzējas statusa priekšnoteikumu [42]. Ja pastāvētu vēlme apelācijas sūdzības iesniedzējām liegt izteikt kritiku par Vispārējās tiesas šajā ziņā izvirzīto argumentāciju, apelācijas tiesvedībai daļēji zustu jēga [43].

74. Taču, no otras puses, jautājums par to, vai uzņēmums administratīvajā procesā ir pietiekami sadarbojies ar Komisiju, ietilpst faktu un pierādījumu vērtējumā, kas ietilpst tikai Vispārējās tiesas kompetencē un kas nevar tikt apšaubīts Tiesā kā apelācijas instancē – izņemot iespējamu šo faktu un šo pierādījumu sagrozīšanas gadījumu, uz ko šajā gadījumā netiek norādīts [44].

75. Tādēļ otrais apelācijas sūdzības pamats nav pieņemams.

### *2) Pamatotība*

76. Pat ja būtu vēlme otro apelācijas sūdzības pamatu uzskatīt par pieņemamu, piemēram, tādēļ, ka tas patiesībā attiecas uz faktu juridisko kvalifikāciju, apelācijas sūdzību iesniedzēju izvirzītais iebildums saturiski nebūtu pamatots. Tas tādēļ, ka uzņēmuma sniegtās ziņas administratīvajā procedūrā un tā iesniegtos pierādījumus Komisija nevar izmantot tikai tādēļ, ka šim uzņēmumam pieteikuma par atbrīvojumu no naudas soda iesniedzēja statuss, iespējams, ir ticis piešķirts nepamatoti.

77. Drīzāk motivācija, kādēļ liecinieks izvēlas sadarboties ar Komisiju, kā tāda neietekmē pierādījumu iegūšanas likumību un pierādījumu izmantojamību. Tai vienīgi var būt nozīme, vērtējot tā paskaidrojumus un to ticamību. Taču šajā gadījuma runa tieši nav par to.

78. Līdz ar to otrais apelācijas sūdzības pamats ir ne tikai nepieņemams, bet arī nepamatots.

41 — Sadarbībai ar Komisiju izvirzāmās prasības izriet no Komisijas 2002. gada Paziņojuma par atbrīvojumu no sodanaudas [naudas soda] un sodanaudas [naudas soda] samazināšanu karteļu gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.) 11. punkta a) apakšpunkta.

42 — Skat. it īpaši pārsūdzētā sprieduma 121.–126. un 147. punktu.

43 — Spriedumi, 2012. gada 19. jūlijs, Padome/*Zhejiang Xinan Chemical Industrial Group* (C-337/09 P, EU:C:2012:471, 61. punkts), 2013. gada 3. oktobris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Parlaments un Padome (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 47. punkts) un 2016. gada 14. jūnijs, *Marchiani*/Parlaments (C-566/14 P, EU:C:2016:437, 37. punkts).

44 — Rīkojums, 1996. gada 17. septembris, *San Marco*/Komisija (C-19/95 P, EU:C:1996:331, 39. un 40. punkts) un spriedumi, 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 449. punkts) un 2015. gada 3. septembris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Komisija (C-398/13 P, EU:C:2015:535, 37. punkts).

### C – *Par tiesību efektīvu aizsardzību tiesā principu saistībā ar naudas sodu (trešais apelācijas sūdzības pamats)*

79. Trešais apelācijas sūdzības pamats ir par tiesību efektīvas aizsardzības tiesā principu un būtībā ir vērsts pret pārsūdzētā sprieduma 501.–564. punktu. Apelācijas sūdzības iesniedzējas iebilst, ka Vispārējā tiesa saistībā ar Komisijas uzlikto naudas sodu esot veikusi tikai "ļoti ierobežotu pārbaudi tiesā" un tādējādi neesot ņēmusi vērā neierobežotas kompetences principu (Regulas Nr. 1/2003 31. pants), kā arī pārkāpusi ECPAK 6. pantu un Pamattiesību hartas 47. pantu. Tādēļ Vispārējā tiesa esot arī nepareizi aprēķinājusi naudas sodu.

80. Uz šo apelācijas sūdzības pamatu tiek norādīts pakārtoti. Es to analizēšu, jo pirmais un otrais apelācijas sūdzības pamats saskaņā ar manis iepriekš minēto ir nepamatots.

81. Pretēji tam, kā, šķiet, uzskata Komisija, šis trešais apelācijas sūdzības pamats nevar tikt uzskatīts par nepieļaujamu strīda priekšmeta paplašināšanu (Reglamenta 170. panta 1. punkts). Tas tādēļ, ka pārsūdzētā sprieduma 501. un nākamajos punktos Vispārējā tiesa *expressis verbis* analizēja *FSL*, *LVP* un *PFCI* pakārtotos lūgumus par naudas soda atcelšanu *vai samazināšanu*. Pretēji "naudas soda atcelšanai" "naudas soda samazināšana" viennozīmīgi attiecas uz neierobežotas kompetences jautājumu LESD 261. panta izpratnē, lasot to kopā ar Regulas Nr. 1/2003 31. pantu. Tāpēc šajā gadījumā analizējamās problēmas ietilpa jau pirmās instances strīda priekšmetā.

82. Taču to, kā Vispārējā tiesa ir izmantojusi neierobežotu kompetenci lietās par aizliegtu vienošanos (LESD 261. pants, lasot to kopā ar Regulas Nr. 1/2003 31. pantu), Tiesa pārbauda tikai attiecībā uz acīmredzamām kļūdām [45]. Šādas kļūdas, pirmkārt, ir jāpieņem, ja Vispārējā tiesa kļūdaini ir novērtējusi savu pilnvaru apjomu saskaņā ar LESD 261. pantu [46], otrkārt, ja tā nav visaptveroši analizējusi visus būtiskos argumentus [47] un, treškārt, ja tā ir piemērojusi nepareizus juridiskos kritērijus [48], ņemot vērā arī vienlīdzīgas attieksmes [49] un samērīguma principu [50].

83. Šajā gadījumā apelācijas sūdzības iesniedzēju celtais iebildums par pārāk virspusēju pieeju attiecībā uz "pleine juridiction" ietilpst pirmajā minētajā kategorijā: galu galā Vispārējai tiesai tiek pārmests, ka tā kļūdaini ir novērtējusi savu pilnvaru apjomu saskaņā ar LESD 261. pantu un tādējādi pārkāpusi tiesību efektīvas aizsardzības tiesā principu (Pamattiesību hartas 47. pants) [51].

84. Taču patiesībā Vispārējā tiesa ļoti izsmeļoši – vairāk nekā 60 pārsūdzētā sprieduma punktos – ir analizējusi visus pirmajā instancē izvirzītos lietas dalībnieku argumentus saistībā ar iespējamu naudas soda atcelšanu vai samazināšanu.

45 — Spriedums, 2004. gada 7. janvāris, *Aalborg Portland* u.c./Komisija (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 365. punkts).

46 — Šajā ziņā skat. manus secinājumus lietās *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*/Komisija (C-105/04 P, EU:C:2005:751, 137. punkts), *Schindler Holding* u.c./Komisija (C-501/11 P, EU:C:2013:248, 190. punkts) un *Pilkington Group* u.c./Komisija (C-101/15 P, EU:C:2016:258, 112. punkts); šajā pašā nozīmē spriedumi *Schindler Holding* u.c./Komisija (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 155. un 156. punkts) un *Kone* u.c./Komisija (C-510/11 P, EU:C:2013:696, 40. un 42. punkts).

47 — Spriedumi *Baustahlgewebe*/Komisija (C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128. punkts), *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. un 303. punkts) un *Papierfabrik August Koehler* u.c./Komisija (C-322/07 P, C-327/07 P un C-338/07 P, EU:C:2009:500, 125. punkts).

48 — Spriedumi *Baustahlgewebe*/Komisija (C-185/95 P, EU:C:1998:608, 128. punkts), *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 244. un 303. punkts) un *Papierfabrik August Koehler* u.c./Komisija (C-322/07 P, C-327/07 P un C-338/07 P, EU:C:2009:500, 125. punkts).

49 — Spriedumi *Weig*/Komisija (C-280/98 P, EU:C:2000:627, 63. un 68. punkts), *Sarrió*/Komisija (C-291/98 P, EU:C:2000:631, 97. un 99. punkts) un *Alliance One International* un *Standard Commercial Tobacco*/Komisija (C-628/10 P un C-14/11 P, EU:C:2012:479, 58. punkts).

50 — Spriedumi *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 126. punkts) un *Schindler Holding* u.c./Komisija (C-501/11 P, EU:C:2013:522, 165. punkts).

51 — Apelācijas sūdzības iesniedzēju papildus norādītais ECPAK 6. pants, kamēr Savienība nav pievienojusies ECPAK, nav juridisks instruments, kuru varētu izmantot tieši kā kritēriju Savienības iestāžu rīcības likumības izvērtēšanai; drīzāk ir jāpiemēro tikai Pamattiesību hartas 47. pants (spriedumi, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 44. punkts, un 2013. gada 18. jūlijs, *Schindler Holding* u.c./Komisija, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 32. punkts).

85. Tas, ka Vispārējā tiesa šajā ziņā ir intensīvi analizējusi 2006. gada pamatnostādnes [52] un ir pārbaudījusi, vai Komisija, piemērojot šīs pamatnostādnes, ir pieļāvusi kļūdu, ir saistīts ar pašu *FSL*, *LVP* un *PFCI* pirmajā instancē celtajiem iebildumiem [53]. Nekādā ziņā no minētā nevar secināt, ka Vispārējā tiesa minētās pamatnostādnes būtu uzskatījusi par tai saistošām un būtu izjutusi aizliegumu pārkāpt attiecīgo pamatnostādņu noteiktās robežas [54]. Apelācijas sūdzības iesniedzēju šajā ziņā izteiktā kritika balstās uz acīmredzami kļūdainu pārsūdzētā sprieduma interpretāciju.

86. Turklāt pretēji tam, kā, šķiet, uzskata apelācijas sūdzības iesniedzējas, Vispārējai tiesai nebija arī pienākuma pārbaudīt naudas sodu, izņemot *FSL*, *LVP* un *PFCI* pirmajā instancē celtos iebildumus un izvirzītos argumentus. Šajā ziņā ir jānorāda, ka neierobežotas kompetences īstenošana nav pielīdzināma pārbaudei pēc savas ierosmes un ka tiesvedība Savienības tiesās ir balstīta uz sacīkstes principu [55].

87. Galu galā šķiet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju galvenais mērķis saistībā ar šo trešo apelācijas sūdzības pamatu ir saņemt to pašu naudas soda samazinājumu 60 % apmērā, kas tika piešķirts Ziemeļeiropas aizliegtās vienošanās par banāniem dalībniekiem kā vainu mīkstinošs apstāklis [56].

88. Taču Vispārējā tiesa ir izsmeļoši izklāstījusi, kāpēc, tās ieskatā, šajā gadījumā nevarēja būt runa par šādu naudas soda samazinājumu [57].

89. Tiesas kompetencē nav taisnīguma apsvērumu dēļ ar savu vērtējumu aizstāt Vispārējās tiesas vērtējumu, kura, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, lemj par naudas sodu apmēru, kas uzlikti uzņēmumiem par Savienības konkurences tiesību normu pārkāpumu [58].

90. Drīzāk Vispārējās tiesas kļūda tiesību piemērošanā nesamērīga naudas soda apmēra dēļ būtu jākonstatē tikai tad, ja "sankcijas līmenis ir ne vien neatbilstošs, bet arī tādā mērā pārmērīgs, ka tas ir nesamērīgs" [59]. Taču šajā ziņā apelācijas sūdzības iesniedzējas nav sniegušas nekādas konkrētas norādes [60].

91. Līdz ar to rezumējot Vispārējai tiesai nevar tikt pārmesta kļūda tiesību piemērošanā saistībā ar tās neierobežotās kompetences īstenošanu un arī tiesību efektīvas aizsardzības tiesā principa pārkāpums. Tādējādi trešais apelācijas sūdzības pamats ir nepamatots.

52 — Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.).

53 — Skat., piemēram, pārsūdzētā sprieduma 501. punktu.

54 — Kā ir paskaidrojusi Tiesa, lai gan šādas pamatnostādnes tiesām nav saistošas, Savienības tiesas drīkst no tām iedvesmoties, īstenojot savu neierobežoto kompetenci; spriedumi, 2012. gada 6. decembris, Komisija/*Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, 80. punkts) un 2016. gada 21. janvāris, *Galp Energía España* u.c./Komisija (C-603/13 P, EU:C:2016:38, 90. punkts).

55 — Spriedumi, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija (C-386/10 P, EU:C:2011:815, 64. punkts), 2014. gada 10. jūlijs, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 213. punkts) un 2016. gada 9. jūnijs, *Repsol Lubricantes y Especialidades* u.c./Komisija (C-617/13 P, EU:C:2016:416, 85. punkts).

56 — Šajā ziņā skat. pārsūdzētā sprieduma 544. un nākamos punktus.

57 — Pārsūdzētā sprieduma 547.–554. punkts.

58 — Spriedumi, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 125. punkts) un 2016. gada 9. jūnijs, *Repsol Lubricantes y Especialidades* u.c./Komisija (C-617/13 P, EU:C:2016:416, 81. punkts).

59 — Spriedumi, 2012. gada 22. novembris, *E.ON Energie*/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, 126. punkts), 2014. gada 10. jūlijs, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 205. punkts), 2016. gada 9. jūnijs, *Repsol Lubricantes y Especialidades* u.c./Komisija (C-617/13 P, EU:C:2016:416, 82. punkts), 2016. gada 7. septembris, *Pilkington Group* u.c./Komisija (C-101/15 P, EU:C:2016:631, 73. punkts) un 2016. gada 14. septembris, *Trafilerie Meridionali*/Komisija (C-519/15 P, EU:C:2016:682, 56. punkts).

60 — Šajā pašā nozīmē spriedums, 2016. gada 9. jūnijs, *Repsol Lubricantes y Especialidades* u.c./Komisija (C-617/13 P, EU:C:2016:416, 83. punkts).

## D – *Par mērķtiecīga konkurences ierobežojuma konceptu (ceturtais apelācijas sūdzības pamats)*

92. Ar savu ceturto un pēdējo apelācijas sūdzības pamatu apelācijas sūdzības iesniedzējas vēršas pret mērķtiecīga konkurences ierobežojuma konceptu LESD 101. panta izpratnē. Tās Vispārējai tiesai pārmet, ka tā pārsūdzētā sprieduma 463.–474. punktā – it īpaši 466. punktā – esot izmantojusi nepareizu mērķtiecīga konkurences ierobežojuma koncepta izpratni, kas esot bijis nepareizas faktu kvalifikācijas pamatā un esot ierobežojis *FSL*, *LVP* un *PFCI* tiesības uz aizstāvību.

93. Šis apelācijas sūdzības pamats tiek izvirzīts ļoti pakārtoti. Tas ir jāpārbauda, jo visi pārējie apelācijas sūdzības pamati, kā norādīts, nav pamatoti.

94. Būtībā apelācijas sūdzību iesniedzēju pārmetums ir formulēts tādējādi, ka Vispārējā tiesa neesot pietiekami izsmeļoši, kā tas tiek pieprasīts, vērtējusi ekonomisko un juridisko kontekstu, kurā iekļaujoties aizliegtās vienošanās dalībniekiem inkriminētā rīcība.

### *1) Pieņemamība*

95. Komisija apelācijas sūdzību iesniedzēju argumentācijā saskata nepieņemamu jaunu iebildumu, jo *FSL*, *LVP* un *PFCI* tiesvedībā pirmajā instancē esot norādījušas uz ekonomisko un juridisko kontekstu tikai saistībā ar aizliegtās vienošanās dalībniekiem inkriminētās darbības iespējamām, pret konkurenci vērstām *sekām*, bet ne saistībā ar *mērķi*, kas vērsts pret konkurenci.

96. Taču šāda izpratne šķiet pārāk formāla. Apelācijas sūdzībā, proti, nedrīkst grozīt Vispārējā tiesā izskatītā strīda priekšmetu un tajā nedrīkst ietvert arī jaunus prasījumus (Tiesas Reglamenta 170. panta 1. punkts)[61]. Taču esošā strīda priekšmeta ietvaros apelācijas sūdzības iesniedzēji drīkst izvirzīt jebkuru būtisku argumentu[62] un šajā ziņā it īpaši papildināt un uzlabot to pirmajā instancē sniegtos argumentus[63].

97. Tā tas ir šajā gadījumā. Pirmās instances tiesvedības strīda priekšmets bija ļoti vispārīgs jautājums par aizliegtās vienošanās dalībniekiem inkriminētās darbības pret konkurenci vērsto raksturu[64]. Tā kā *FSL*, *LVP* un *PFCI* Vispārējā tiesā jau – arī ja virspusēji – ir argumentējušas ar to saimnieciski tiesisko kontekstu, tās drīkst apelācijas stadijā atkārtoti norādīt uz to šajā ziņā izvirzīto argumentāciju un uz to norādīt padziļināti, šādi nepaplašinot strīda priekšmetu.

98. Līdz ar to ceturtais apelācijas sūdzības pamats ir pieņemams.

61 — Skat. arī spriedumus, 2014. gada 25. jūnijs, *Nexans* un *Nexans France*/Komisija (C-37/13 P, EU:C:2014:2030, 45. punkts) un 2016. gada 9. jūnijs, *Repsol Lubricantes y Especialidades* u.c./Komisija (C-617/03 P, EU:C:2016:416, 58. punkts).

62 — Spriedumi, 2007. gada 18. janvāris, *PKK* un *KNK*/Padome (C-229/05 P, EU:C:2007:32, 66. punkts) un 2010. gada 18. novembris, *NDSHT* /Komisija (C-322/09 P, EU:C:2010:701, 41. un 42. punkts).

63 — Šajā ziņā spriedumi, 2009. gada 10. septembris, *Akzo Nobel* u.c./Komisija (C-97/08 P, EU:C:2009:536, 39. punkts) un 2011. gada 29. septembris, *Elf Aquitaine*/Komisija (C-521/09 P, EU:C:2011:620, 36. punkts); līdzīgi spriedums, 2016. gada 9. jūnijs, *Repsol Lubricantes y Especialidades* u.c./Komisija (C-617/13 P, EU:C:2016:416, 59.–61. punkts).

64 — Pati Vispārējā tiesa jautājumu par mērķi, kas vērsts pret konkurenci, un jautājumu par sekām, kas vērstas pret konkurenci, pārbaudīja vienā un tajā pašā pārsūdzētā sprieduma punktā (šajā ziņā skat. virsrakstu pirms attiecīgā sprieduma 463. punkta).

### *2) Pamatotība*

99. Lietas dalībnieki būtībā ir vienisprātis, ka rīcības pret konkurenci vērstais mērķis saistībā ar LESD 101. pantu tostarp ir jāvērtē, ņemot vērā ekonomisko un juridisko kontekstu, kurā šī rīcība ietilpst [65]. Tiesā ir strīds tikai par to, vai Vispārējā tiesa šajā gadījumā ir pietiekami intensīvi analizējusi tieši šo ekonomisko un juridisko kontekstu.

100. Tas, cik izvērsti Vispārējai tiesai ir jāanalizē minētais ekonomiskais un juridiskais konteksts, gan ir atkarīga no inkriminētās rīcības rakstura. Gadījumos, kad pret konkurenci vērstais mērķis ir īpaši acīmredzams, ir loģiski, ka ekonomiskā un juridiskā konteksta, kurā ietilpst rīcība, analīze var ietvert tikai absolūti nepieciešamo [66].

101. Tieši šāds īpaši acīmredzams, pret konkurenci vērsts mērķis ir konstatējams, ja konkurenti savstarpēji noslēdz vienošanās par to preču cenām [67] vai tie apmainās ar sensitīvu informāciju, kurai ir nozīme, nosakot to attiecīgās cenas [68]. Pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēju viedoklim ar LESD 101. pantu ir aizliegtas ne tikai norunas par cenām, bet arī apmaiņa ar sensitīvu informāciju saistībā ar cenu veidošanu [69].

102. Ņemot vērā minēto, Vispārējai tiesai šajā gadījumā nevar pārmest, ka tā nav pietiekami intensīvi analizējusi inkriminētās rīcības ekonomisko un juridisko kontekstu.

103. Būtiskākā atšķirība starp mērķtiecīgiem un sasniegtiem konkurences ierobežojumiem LESD 101. panta izpratnē vairs nepastāvētu, ja pastāvētu vēlme no konkurences iestādēm un tiesām, kuras Savienībā izskata ar konkurenci saistītus jautājumus, arī tādu uzņēmumu koluzīvu darbību gadījumā, kuras acīmredzami ir vērstas pret konkurenci, pieprasīt intensīvu ekonomiskā un juridiskā konteksta analīzi.

104. Neraugoties uz minēto, neviens no konteksta elementiem, ar kuriem apelācijas sūdzības iesniedzējas mēģina konkrēti pierādīt tās informācijas apmaiņas nekaitīgumu konkurences sakarā, nav īpaši pārliecinošs.

105. Pirmkārt, apstāklis, ka banānu tirgus tiek regulēts saistībā ar kopējo lauksaimniecības politiku, nenozīmē, ka starp konkurentiem ir atļautas norunas par cenām vai ar cenām saistītas sensitīvas informācijas apmaiņa. Gluži otrādi – tieši tirgū, kurā attiecībā uz konkurenci, ņemot vērā regulējošus ierobežojumus, pastāv tikai ierobežota rīcības brīvība, ir būtiski jāvēršas pret visām uzņēmumu darbībām, kas varētu ierobežot vēl eksistējošo konkurenci.

65 — Spriedumi, 2009. gada 4. jūnijs, *T-Mobile Netherlands* u.c. (C-8/08, EU:C:2009:343, 27. punkts), 2015. gada 19. marts, *Dole Food* un *Dole Fresh Fruit Europe*/Komisija (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 117. punkts) un 2016. gada 20. janvāris, *Toshiba Corporation*/Komisija (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 27. punkts).

66 — Spriedums, 2016. gada 20. janvāris, *Toshiba Corporation*/Komisija (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 29. punkts).

67 — Spriedumi, 1985. gada 30. janvāris, *Clair* (123/83, EU:C:1985:33, 22. punkts), 2014. gada 11. septembris, *CB*/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51. punkts) un 2015. gada 19. marts, *Dole Food* un *Dole Fresh Fruit Europe*/Komisija (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 115. punkts).

68 — Spriedumi, 2009. gada 4. jūnijs, *T-Mobile Netherlands* u.c. (C-8/08, EU:C:2009:343, 32.–37. punkts) un 2015. gada 19. marts, *Dole Food* un *Dole Fresh Fruit Europe*/Komisija (C-286/13 P, EU:C:2015:184, 119.–124. punkts).

69 — Turpat.

106. Otrkārt, nav nozīmes apmaiņas ar sensitīvu informāciju starp konkurentiem biežumam. Jau vienreizēja apmainīšanās ar informāciju saskaņā ar judikatūru var būt pamats secinājumam par pārkāpumu un naudas soda uzlikšanai, ja attiecīgie uzņēmumi pēc šīs apmainīšanās ar informāciju ir turpinājuši aktīvi darboties tirgū [70]. Vienīgi attiecībā uz naudas soda apmēru, iespējams, nozīme var būt tam, cik bieži un cik regulāri ir notikusi informācijas apmaiņa ar mērķi, kas ir vērsts pret konkurenci [71].

107. Treškārt, arī apelācijas sūdzību iesniedzēju norādes uz to uzņēmumu mazo apmēru un to mazo daļu Eiropas banānu tirgū neko nemaina attiecībā uz to rīcības mērķi, kas ir vērsts pret konkurenci. Tas tādēļ, ka nolīgums, kas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un kam ir pret konkurenci vērsts mērķis, pēc savas būtības un neatkarīgi no jebkādām tā konkrētajām sekām ievērojami ierobežo konkurenci [72]. Pret konkurenci vērstu koluzīvu darbību aizliegums, kāds tas ir nostiprināts LESD 101. pantā, vienādi attiecas uz maziem un lieliem uzņēmumiem, kā arī maziem un lieliem tirgiem.

108. Visbeidzot, tiesības uz aizstāvību netiek arī pārkāptas, ja Vispārējā tiesa nav sīki analizējusi inkriminētās rīcības ekonomisko un juridisko kontekstu. Tiesības uz aizstāvību (administratīvajā procedūrā) un sacīkstes princips (tiesvedībā tiesā) ir nodrošināts, ja visiem lietas dalībniekiem pietiekamā apmērā ir bijusi iespēja paust savu viedokli. Šādas procesuālās tiesības nevar būt pārkāptas tikai tādējādi, ka Vispārējā tiesa secina atšķirīgu saturisku viedokli, kas neatbilst viena vai vairāku lietas dalībnieku pārliecībai. Tas tādēļ, ka pareizais inkriminētās rīcības satura vērtējums nav procesuāltiesisks, bet gan materiāltiesisks jautājums.

109. Tādējādi kopumā arī ceturtais apelācijas sūdzības pamats nav pamatots.

### E – *Kopsavilkums*

110. Tā kā neviens no apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītajiem pamatiem nav apmierināms, apelācijas sūdzība ir jānoraida kopumā.

## VI – Tiesāšanās izdevumi

111. Atbilstoši Tiesas reglamenta 184. panta 2. punktam Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem, ja tā noraida apelācijas sūdzību.

112. No Reglamenta 138. panta 1. un 2. punkta, to lasot kopā ar 184. panta 1. punktu, izriet, ka lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs; ja spriedums ir nelabvēlīgs vairākiem lietas dalībniekiem, tad Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumu sadali. Tā kā Komisija ir izvirzījusi šādus prasījumus un tā kā apelācijas sūdzības iesniedzējām spriedums ir nelabvēlīgs, tām ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Tām šie izdevumi ir jāatlīdzina solidāri, jo apelācijas sūdzību tās ir iesniegušas kopā.

## VII – Secinājumi

113. Pamatojoties uz iepriekš minēto, es iesaku Tiesai nolemt šādi:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

70 — Spriedums, 2009. gada 4. jūnijs, *T-Mobile Netherlands* u.c. (C-8/08, EU:C:2009:343, 58. un 59. punkts); skat. arī spriedumus, 1999. gada 8. jūlijs, Komisija/*Anic Partecipazioni* (C-49/92 P, EU:C:1999:356, 121. punkts) un *Hüls*/Komisija (C-199/92 P, EU:C:1999:358, 162. punkts).

71 — Papildus skat. manus secinājumus lietās *T-Mobile Netherlands* u.c. (C-8/08, EU:C:2009:110, 97.–107. punkts), kā arī *Dole Food* un *Dole Fresh Fruit Europe*/Komisija (C-286/13 P, EU:C:2014:2437, 125. punkts).

72 — Spriedums, 2012. gada 13. decembris, *Expedia* (C-226/11, EU:C:2012:795, 37. punkts).

2) apelācijas sūdzības iesniedzējas atlīdzina tiesāšanās izdevumus solidāri.